

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

6. Varij modi, quibus senes possunt, aut solent honorari.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

rum mores ac consilia ignorant. Luculentum exemplum est in di-
 ninis litteris, istis iuuenum amatoribus, & rerum innouatoribus
 antiquarum (quasi illi parentibus suis rectius saperent) commu-
 nitatumque optimarum cuerforibus iterum, iterumque robustif-
 sima voce inculcandum, de rege Roboam, à quo populus petijt
 imminui iugum, quod ei imposuerat pater eius. *Inijt consilium rex*
Roboam cum senioribus, qui assistebant coram Salomone patre eius,
cum adhuc uideret, & ait: Quod datis mihi consilium, ut respondeam
populo huic? Qui dixerunt ei: Si hodie obedieris populo huic, & serui-
eris, & petitioni eorum cesseris, locutus es, fueris ad eos uerba lenia, erunt
tibi serui cunctis diebus. Qui dereliquit consilium senum, quod dederant
ei, & adhibuit adolescentes, qui nutriti fuerant cum eo, & assistebant
illi. Horum consilium secutus auertit populum à se, & excitauit
ingentem tempestatem, secessionemque; quæ facta non fuisset,
 si ille senes honorasset, qui apud omnes semper sapientes in ho-
 nore fuerunt; immò naturæ monitu, apud omnes nationes. *Es*
adolescentis, inquit Cicero, maiores natu uereri. Et Naso:

Magna fuit capitis quondam uerentia canis:

Inq, suo pretio ruga senilis erat.

Cic. lib. 1. de
 offic.

Ouid. 5. Fast.

Honorabant autem illos modis varijs. 1. Ipsum nomen,

VI.

Senioris & presbyteri erat olim honorificum, quod & in sacra pagi-
na licet obseruare. Nam & Abraham seruum seniorems domus suae,
qui praeerat omnibus, quae habebat, inter praecipuos numerauit. Et
cum funus duceret Ioseph patris sui Iacob, honoris ergo ierunt
cum eo omnes senes domus Pharaonis, cunctiq, maiores natu terrae Egy-
pti. Ipse Dominus Moyse dixit: Vade, & congrega seniores Israel, &
dices ad eos, &c. Deniq, passim honoratiores populi, seniores populi
 vocitantur. Hispanis vox *senior*, nonnihil detorta in *Sennor*, &
 Italis *Signore*, significat dominum. Nunc *senex*, *uetus*, *effatus*, *st-*
licernium, nomina sunt contemptibus senectutem in ore, & lin-
 gua. Seniores, tamquam doctiores interrogabant: *Memento die-*
rum antiquorum, cogito generationes singulas: interroga patrem tuum,
& annuntiabit tibi; maiores tuos, & dicent tibi. Et Ecclesiasticus: Eccli. 2. 17
Non te praeceat narratio seniorum: ipsi enim didicerunt à patribus suis:
quoniam ab ipsis discis intellectum, & in tempore necessitatu dare re-
sponsum. Hinc antiquitus senum consilia, iuuenum lancea lauda-

Gen. 24. 2.

Gen. 50. 7.

Exod. 3. 16.

Deuter. 32. 7a

Eccli. 2. 17

Luc. 2. 46.

Leuit. c. 19. 32.

Plutarch. in
Lacon.Iuuenal. Sat.
13.Homer. 1.
Iliad.
Erasm. lib. 4.
Apopht.

bantur; atque apud Homerum quoque Nestor in curia, Achilles in pugna celebratur. Audiendi igitur à iuuenibus sunt senes. Quo honore Christus ipse voluit afficere doctores, quem parentes inuenerunt in templo, audientem illos, & interrogantem eos. Neque sanè paruus est honor, pro oraculo consuli, & audiri non secus, atque si ex tripode loquaris. Quem honorem non solum sapientiæ magistri, apud Academicos, Peripateticos, Stoicos, ceterosq; Philosophos, sed ipsi etiam diuinitatis æmuli cacodæmones affectarunt. 3. Senes surgendo honorabant. Hoc est, quod Deus iussit illis verbis: *Coram cano capite consurge, & honora personam senis.* Quod præceptum quasi ad Lacedæmones quoque peruenisset, ita sedulo in theatris omnes venienti senibus consurgebant, eosq; sessum recipiebant. Senex in Olympijs cupidus erat spectandi certaminis, quod agebatur. Sed cum nulla vacaret sedes, ad varia loca sese conferens, ludibrio erat, ac scommatis petebatur, quod nullus eum exciperet. Ut verò peruenit ad Lacedæmonios, ibi non solum pueri omnes assurrexerunt, verum etiam viri multi cesserunt illi locum; Id factum cum ceteri Græci, quotquot aderant, plausu comprobassent, patriumque morem supra modum collaudassent, senex

*Concutiens canasq; genas, & tempora cana,
Ac fuis lachrymis,*

Heu miseriam! inquit, ut omnes Græci norunt, quid sit honestum, sed soli utuntur Lacedæmoni! Nimirum

*Improbis illo fuit admirabilis æuo.
Credebant hoc grande nefas, & morte piandum,
Si iuuenis vesulo non assurrexerat; & si
Barbato cuiusque puer, licet ipse videret
Plura domi farræ, & maiores glandis acervos.
Tam venerabile erat, præcedere quattuor annis,
Primaq; par adeò sacra lanugo senecta.*

Ioni, apud Homerum venienti assurgunt, & occurrunt omnes dii, sicut fit cum nos magnos hospites excipimus. 4. Non assurgebant itaque tantum senibus, verum etiam occurrebant, immò loco cedebant. Alexander, cum hieme duceret exercitum, assidens igni recognoscere prætereuntes copias cœpit. Cumque videret

deret senem quendam horrentem frigore, & ad ignem stantem, considerare loco suo iussit, dicens: *Si in Perside natus esses, in regia sel- la sedere tibi capitale foret: in Macedonia nato conceditur.* D. Benedi- ctus duo vult, à iunioribus suis, senioribus impendi, *primum, ut ubi- cumque sibi obuiant Fratres, Iunior à Priore, (seu seniore) benedictio- nem petat: alterum, ut transiente Maiore, minor surgat, & det ei lo- cum sedendi: nec praeumat Iunior consedere, nisi ei praecepiat Senior suus, ut fiat, quod scriptum est: honore inuicem praeuenientes.* Addit, ut, *ubicumque sibi obuiant Fratres, Iunior à Priore benedictionem petat: Vel nutu & capitis inclinatione, vel etiam, ubi & quando licet, addita voce illa: Benedicite.* Et inter casus excommunicatione dignos sextus est, apud eundem, si quis seniorum suorum con- temptor repertus fuerit. 5. Senes ad cœnas inuitabant, & lo- cum honoratiorem illis dabant. Quin, ut Valerius Maximus te- statur, inuitati ad cœnam diligenter quærebant, quinam ei con- iuiuium essent interfuturi? ne senioris aduentum discubitu præcur- rerent: sublataque mensa priores consurgere, & abire patiebantur. Ex quibus apparet, cœnæ quoque tempore, quàm parco, & quàm modesto sermone his præsentibus soliti sint vti. 6. Iu- uenes senibus aderant quasi serui. Hinc Romani adolescentes se- niores in curiam deducebant, atque extra curiam præstolabantur; ut eosdem domum reducerent. Iam vix eos volunt ad templum comitari. Vix adducuntur, ut parentum gratiâ se se submittant, ad officia mediastinorum. 7. Senibus, tamquam prudentioribus non solum officia magistratus, sed alias quoque præcipuas digni- tates committebant. Fridericus Imp. ut refert Æneas Sylvius, cum in vrbe quadam præfectum, senem admodum & ætate imbe- cillem dedisset, non defuerunt adolescentes, qui sibi præfecturam loci committi peterent. Cum igitur senem amouendum dicerent, fertur Fridericus dixisse: *Senem amicum oppido, non amico oppidum commendamus,* sentiens, dignum esse, ut senex iam à ciuibus ad mortem vsque foueretur. Quid mirum est, si res iam à pueris pue- riliter gerantur? olim senes rebus præficiantur, ut omnia fie- rent cum maturitate. Væ illi communitati de qua dici potest: *Senes defecerunt de portis,* ubi iudicia exercentur; quid enim mi- rum est, si à iuuenibus iuueniliter iudicetur? Matura ætas, matu- ra con-

S. Benedi-
ctus
Reg. c. 62.
Valer. Max.
lib. 2o

Æn. Sylu. libi
4. de reb. ge-
ris Alphonf

Thren. 5. 24.

ra con-

ra consilia parit: & plerumque idem est inter senum ac iuuenum cogitationes discrimen, quod inter excoctos & crudos fructus. Quae tamen utique intelligenda sunt prudenter; non enim officia sola aetas, sed matura & cordata aetas est praeficienda. Neque sine perniciofa consuetudine inductus est in nostram militiam ille mos, ut non fortior peritiorque, sed antiquior militibus ducendis praeponeatur, siue leo ille sit, siue lepus. Aliter ratio, aliter suadet Theologia, quae docet, digniorem in grauibz praesertim negotijs esse ceteris praefendum, non seniorem. Miseranda res est, nos, cum aegrotamus, a medico imperito, qui iam dicitur aliquot comiteria impleuisse, refugere, tametsi diutiùs medicum egerit; & optimos quosque quamuis iuniores conquirere; at quando agitur de salute Reip. de belli capite, de rerum summa, tantum aspicere ad antiquitatem, non ad virtutem: quasi non ignauissimus quisque, qui vel simulatione aegritudinis, vel dexterrima declinatione sese subducit occasione praeliandi, vel manifesta fuga prodit suam trepidationem, possit diutissime in bello versari, atque ita fieri antiquissimus. Num idcirco existimandus est, esse dignissimus, qui fiat Imperator? Si tamen & virtus adsit, & aetas maturior, utique erit iuniori senior plus meritis praefendus. Maxima malorum pars, ob quae male audit senectus, a vitijs hominum proficiscitur, ut apud Aufonium Chilon pronuntiat: habet autem senectus esse se nonnulla commoda, plurimarum rerum usum, ac memoriae, consulendi facultatem, reuerentiam & auctoritatem. Haec si adsint commoda, absintque incommoda, ea senectus optabilior est multorum iuuentute, vitijs & inertia marcente. Videas autem in nonnullis iuuenibus senilem imbecillitatem, senilem somnolentiam, senilem ignauiam, senilem morositatem. Horum iuuentus peior est senectute. Nam cum senecta carent, senio tamen abundant. 8. Senes emeritos, ac praesertim de Rep. bene meritos publicè alebant in Prytaneo, loco Athenis in arce dignissimo, qui honos habebatur maximus, teste Ciceroe. Nam ibi & curia erat, in qua iudices & magistratus consilia agitabant: & locus in quo sacra fiebant ab ijs, qui maxima in vrbe pollebant potestate; ibi ergo senibus victus quotidianus praebatur publicè, ut omnibus palam

Cic. lib. 1. de
orat.

palàm constaret, eos honestè tractari. Hodie si fieri posset, omnes senes ad Ponium & Raspinum mitterentur.

S. Thomas scripsit, senectutem esse signum virtutis ideoq; honorandam, licet in ijs virtus quandoq; deficiat. Alij, eos honore dignos aiunt, quia Deum æternum, repræsentant, talem enim eum vidit Daniel. *Aspiciebam, inquit, donec throni positi sunt, & antiquus dierum sedit: vestimentum eius candidum quasi nix, & capilli capitis eius quasi lana munda.* Et canum senem, non ob ætatis decliuitatem, sed ob æternitatis maiestatem; quam quisq; considerare potest, si in homine venerandam canitiem intuetur, eamq; vt par est, reueretur. *Ob istam animi tui submissionem, gloria te afficiet Deus,* ait S. Basilius. Quæ gloria? respondet Isychius: *Faciet, vt cum senueris, eadem reuerentia tibi à iunioribus rependatur: si negligas senes, poena talionis te senem puniet, vt à iunioribus quasi delirus contemnaris.* Quamquam hoc ipsum in contemptoribus istis & turpe est, & iniquum. Turpe, quia rectè, apud Laërtium dixit Bion, nulli exprobrandam esse senectutem, ad quam omnes optant peruenire. Absurdum enim est, alijs probro dare, quod quis optat sibi contingere. Iniquum, quia sapienter dicebat Cato, *cum senectuti adsint multa probra, non esse addendum aliud dedecus: sentiens, senectutè non solam venire, sed multis nominibus vulgò malè audire: veluti cum audit deformis, edentula, lusciosa, imbecillis, obliuiosa, indocilis. Adde, & morbida, & morti atque capulo propinqua.* Hæc ferre satis est, quid ætate curuo, ac gibboso pondus aliud addis? Deploratur meritò ciuitas, cuius pueri, sene conspecto, clamant: *ascende calus, ascende calus,* vt fororum dentibus digni, de qua canitur: *Facies sacerdotum non erubuerunt, neque senum miseri sunt: itemq; qui non sunt reueriti senem.* Quid illis fecit Dominus? *Adduxit super illos gentem de longinquo, gentem improbam, & alterius lingua.* Alexander Bucephalum, iam senem ab alijs equis gestandum curare solebat, donec ad hostem ventum esset, vt integer ad pugnam veniret: ita senum vtendum opera, vt eis adimatur, quantum potest laboris, ad necessitatem vsus illorum referuetur. Iuuenes imprudentes, inexperti, crudeles, omnia in senes reijciunt onera, quæ ipsi ne digito quidè attingunt, atq; vel ob hoc ipsi indigni, qui ad

VII.

Dan. 7. 9.

S. Basil. libi de abdic. rer. Isych. in c. 15. Leuit.

Laërt. lib. 4. cap. 7.

Plutarch. in Rom. Apoph.

4 Reg. 2. 27.

Thren. 4. 16. Barnab. 4. 16.

oo

senium